

สถานและปัญหาการศึกษาของหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อปป.) และ
หมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ปชด.) ไทย - พม่า : การศึกษาเฉพาะกรณี
บ้านห้วยน้ำขาว จังหวัดกาญจนบุรี

นายณรงค์ แซ่มสีม่วง

วิทยานพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาสารัตถศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974 - 579 - 707 - 3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

STATE AND PROBLEMS OF EDUCATION OF VOLUNTARY DEVELOPMENT
AND SELF-DEFENSE VILLAGE AND THAI-MYANMAR FRONTIER
SELF-DEFENSE VILLAGE : A CASE STUDY OF BAN HUAY NUM KHAOW,
CHANGWAT KANCHANABURI

MR. NARONG SAMSEMAUNG

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Education
Department of Foundations of Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1992

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพและปัญหาการศึกษาของหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) และหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ปชด.) ไทย - พม่า : การศึกษาเฉพาะกรณี บ้านห้วยน้ำขาว จังหวัดกาญจนบุรี

โดย

นายณรงค์ แซ่มลิ้มวง

ภาควิชา

สารัตถศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นฤทธิ ศิริบรรณนิทกซ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราชย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพวรรณ เลขะวงษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤทธิ ศิริบรรณนิทกซ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รัชกุลเมือง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน)

ณรงค์ แซ่มสีม่วง : สภาพและปัญหาการศึกษาของหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพพ.) และหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ปชด.) ไทย-พม่า : การศึกษาเฉพาะกรณี บ้านห้วยน้ำขาว จังหวัดกาญจนบุรี (STATE AND PROBLEMS OF EDUCATION OF VOLUNTARY DEVELOPMENT AND SELF-DEFENSE VILLAGE AND THAI-MYANMAR FRONTIER SELF-DEFENSE VILLAGE : A CASE STUDY OF BAN HUAY NUM KHOAW, CHANGWAT KANCHANABURI)
อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.พทุทธ์ ศิริบรรณพิทักษ์, 121 หน้า. ISBN 974-579-707-3

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทางการศึกษาของประชาชน สภาพการศึกษาในระบบ และนอกระบบโรงเรียน ปัญหาและความต้องการการศึกษาของประชาชนในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพพ.) และหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ปชด.) ไทย-พม่า บ้านห้วยน้ำขาว ต.บ้านเก่า อ.เมือง จ.กาญจนบุรี เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาโดยการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม ผู้ให้ข้อมูลมี 3 กลุ่ม คือ (1) หัวหน้าหรือผู้แทนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 104 ครัวเรือน ๆ ละ 1 คน (2) ประชาชนในบ้านห้วยน้ำขาว จำนวน 112 คน (3) ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหมู่บ้าน อพพ. ปชด. และการศึกษาในบ้านห้วยน้ำขาว จำนวน 25 คน

ผลการวิจัย

1. สภาพทางการศึกษาของประชาชนส่วนใหญ่อ่านออกเขียนได้ (ร้อยละ 81.67) มีการศึกษาสูงสุดคือ การศึกษามัธยมศึกษา (ร้อยละ 66.78) ส่วนใหญ่ร้อยละ 91.96 ไม่ได้รับการศึกษาต่อ ส่วนประชาชนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ (ร้อยละ 16.40) ต้องการอ่านออกเขียนได้ร้อยละ 27.45 วิธีการเรียนที่ต้องการคือ เรียนในช่วงเย็นที่โรงเรียนบ้านห้วยน้ำขาว โดยให้ครูอาสาสมัครสอนวันละ 2-3 ชม.
2. สภาพการศึกษาในระบบโรงเรียน หมู่บ้านมีโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัด สปช. เพียงแห่งเดียว จำนวนครู 13 คน นักเรียน 265 คน จำนวนอาคารสถานที่และงบประมาณมีเพียงพอ และโรงเรียนไม่มีโครงการศึกษาการฝึกอบรม หรือการให้ความรู้ที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนวัตถุประสงค์หลักของหมู่บ้าน อพพ. และ ปชด.
3. สภาพการศึกษานอกระบบโรงเรียน หมู่บ้านมีหน่วยงานที่ให้การศึกษานอกระบบโรงเรียน จำนวน 10 หน่วยงาน บุคลากร 172 คน จำนวนอาคารสถานที่และงบประมาณมีเพียงพอ มีโครงการศึกษาการฝึกอบรม หรือการให้ความรู้ที่สนับสนุนหรือส่งเสริมวัตถุประสงค์หลักของหมู่บ้าน อพพ. และ ปชด.
4. ด้าน คือ ด้านการปรับปรุงเศรษฐกิจ ด้านการสร้างความปลอดภัยถาวร ด้านการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย และด้านการพัฒนาบริการทางสังคม
4. ปัญหาการศึกษาของหมู่บ้านที่เกี่ยวกับการศึกษาในระบบโรงเรียน คือการขาดโรงเรียนมัธยมศึกษาในหมู่บ้าน และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่เหมาะสม ปัญหาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คือ การให้การศึกษาด้านปรับปรุงเศรษฐกิจและพัฒนาบริการทางสังคมไม่เพียงพอ
5. ความต้องการการศึกษาของประชาชนในหมู่บ้านตามทัศนะของผู้ให้การศึกษาระดับประชาชนมีความเห็นสอดคล้องกัน กล่าวคือ ส่วนใหญ่ต้องการการศึกษาในระบบโรงเรียนเพิ่มขึ้นถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนต้องการความรู้ด้านการปรับปรุงเศรษฐกิจของหมู่บ้านมากที่สุด

ภาควิชา..... ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา..... ศึกษาศาสตร์
ปีการศึกษา..... 2534

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C240098 : MAJOR FOUNDATIONS OF EDUCATION

KEY WORD : EDUCATION/THAI-MYANMAR FRONTIER SELF-DEFENSE VILLAGE/KANCHANABURI

NARONG SAMSEEMAUNG : STATE AND PROBLEMS OF EDUCATION OF VOLUNTARY DEVELOPMENT AND SELF-DEFENSE VILLAGE AND THAI-MYANMAR FRONTIER SELF-DEFENSE VILLAGE : A CASE STUDY OF BAN HUAY NUM KHOAW, CHANGWAT KANCHANABURI. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. PRUET SIRIBANPITAK, Ph.D. 121 PP. ISBN 974-579-707-3

The purpose of this research was to study the educational status of the people, the state of formal and non-formal education, the educational problems and the needs of people in voluntary and self-defense village and Thai-Myanmar frontier self-defense village in Ban Huay Num Khoaw, Tambon Ban Khoa, Amphor Muang, Changwat Kanchanaburi. The constructed interviewing form were used in this research. Samples comprise three groups, the first group was 104 heads or the representative members of family, the second group was 112 people of Ban Huay Num Khoaw and the third group was 25 administrators concerning the village management and education in the village.

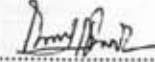
Findings

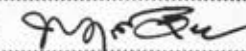
1. Educational status of the majority of the villagers was literated (81.67%) and completed the compulsory education (66.78%), most villagers doesn't get the continuing education (91.96%) Illiterated villagers (16.40%) want to be literated 27.45%, the preferred program was the evening class for 2-3 hrs. a days at Huay Num Khoaw school.
2. The state of formal education of the village was that there was one primary school. The school has 13 teachers, 265 pupils, sufficient buildings and budgets. The school didn't have educational projects, training projects and education that support or enhance the purpose of the village.
3. The state of non-formal education of the village was that there were 10 offices and 172 educators providing the non-formal education programs with sufficient buildings and budgets. These offices had offered educational and training programs that supported and enhanced the purpose of the village in 4 areas: the economic improvement. The security, the democratic development, and the social service development.
4. The educational problems of village concerning formal education were lack of secondary school in the village, and the unqualified of primary school administrator. The non-formal education problem was insufficient of education on the economic improvement and the social service development.
5. The educational needs of villagers according to the opinion of educators and villagers was congruent: that was most of them need the formal education upto the lower secondary level. The highest level of needs for non-formal education was the knowledge on the village economic improvement.

ภาควิชา..... สารัตถศึกษา

สาขาวิชา..... พื้นฐานการศึกษา

๒๕๓๔ 2534

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ด้วยดีเพราะได้รับคำปรึกษาแนะนำและ
 ข้อเสนอแนะจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา
 วิทยานิพนธ์ และบิดา - มารดา ที่เป็นกำลังพร้อมให้ทุนทรัพย์เสมอมาตั้งแต่เยาว์วัย
 ถึงบรรลุนิติภาวะวัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบุคคลทั้ง 3 ท่านเป็นอย่างยิ่ง
 ขอขอบคุณน้อง ๆ ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนการเงินซึ่งประกอบด้วยน้องอ้อย
 น้องเพชร น้องเจี๊ยบ และน้องไอ พร้อมเพื่อน ๆ ทั้ง 3 คน ประกอบด้วย
 คุณกำจร เกตุแก้ว คุณณัฐพร รักเมือง คุณสนั่น กฤษณา
 ขอขอบคุณคุณเรจินา จันทรพันธ์ ที่ให้ความสะดวกและสนับสนุนใน
 การทำวิทยานิพนธ์ และ ผศ.อัญญาณี คล้ายสุบรรณ ผศ.จุมพจน์ วนิชกุล
 วิทยาลัยครุกาญจนบุรี อาจารย์วิชัย ไตรวิเชียร อาจารย์สำรวย คล้ายสินธุ์
 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ที่ส่งเสริมและสนับสนุนในการศึกษาต่อ
 เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณผู้ใหญ่บ้านห้วยน้ำขาวและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในบ้านห้วยน้ำขาว
 ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ทำให้วิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ซึ่งไม่ได้
 ลิสต์ไว้ในกิตติกรรมประกาศนี้

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้รับทุนอุดหนุนบางส่วนจาก บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นจำนวนเงิน 3,400 บาท ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้
 ณ โอกาสนี้

ณรงค์ แชนสิม่วง
 เมษายน 2535

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	10
2 เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
โครงการหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง....	11
โครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน.....	19
สภาพของหมู่บ้านห้วยน้ำขาว.....	26
การศึกษากับการพัฒนาชนบท.....	30
รูปแบบหรือประเภทของการจัดการศึกษา.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
3. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	76
สรุปผล.....	77
อภิปรายผล.....	83
ข้อเสนอแนะ.....	90
เอกสารอ้างอิง.....	92
ภาคผนวก.....	96
ภาคผนวก ก รายนามหัวหน้าส่วนราชการและผู้นำหมู่บ้าน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	97
ภาคผนวก ข พระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสา พัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ.2522.....	99
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม.....	111
ประวัติผู้วิจัย.....	121

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสถานภาพทางการศึกษาของประชาชน....	42
2	จำนวนประชาชนอายุ 15 - 50 ปี ในครัวเรือนที่สัมภาษณ์ เรื่องสถานภาพทางการศึกษาของประชาชน.....	43
3	สถานภาพทางการศึกษาของประชาชน : สถานการณ์รู้หนังสือ จำแนกตามเพศ.....	44
4	สถานภาพทางการศึกษาของประชาชน : การศึกษาสูงสุด จำแนกตามเพศ.....	45
5	ความต้องการอ่านออกเขียนได้ของประชาชนที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้จำแนกตามเพศ.....	46
6	รูปแบบวิธีเรียนที่ประชาชนกลุ่มซึ่งอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และมีความต้องการอ่านออกเขียนได้.....	47
7	สถานภาพทางการศึกษาของประชาชน : การได้รับการศึกษา ต่อของประชาชนในครัวเรือนที่สัมภาษณ์.....	48
8	ประเภทและลักษณะการศึกษาต่อของประชาชน.....	49
9	ความต้องการการศึกษาต่อของประชาชนที่ไม่ได้รับ การศึกษาต่อ.....	50
10	จำนวนนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยน้ำขาวปีการศึกษา 2534 จำแนกตามชั้นและเพศ.....	51
11	จำนวนบุคลากรที่ให้การศึกษาอกระบบโรงเรียนแก่บ้านห้วยน้ำขาว ในปี พ.ศ. 2534 จำแนกตามหน่วยงานที่ให้การศึกษา.....	55

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	ความต้องการการศึกษาของประชาชนด้านการศึกษาในระบบ โรงเรียน.....	66
13	ความต้องการการศึกษาของประชาชนด้านความรู้เกี่ยวกับ การปรับปรุงเศรษฐกิจของหมู่บ้าน.....	67
14	ความต้องการการศึกษาของประชาชนด้านการสร้าง ความปลอดภัยถาวรของหมู่บ้าน.....	68
15	ความต้องการการศึกษาของประชาชนด้านการพัฒนา การปกครองระบอบประชาธิปไตยของหมู่บ้าน.....	69
16	ความต้องการการศึกษาของประชาชนด้านพัฒนาบริการ ทางสังคมของหมู่บ้าน.....	70
17	ความต้องการการศึกษาของประชาชนด้านการส่งเสริม ส่วนร่วมและการช่วยเหลือตนเองในการพัฒนาหมู่บ้าน.....	71
18	ความต้องการการศึกษาของประชาชน.....	72
19	ลักษณะความต้องการที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ การศึกษาของประชาชน.....	73

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย